

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Richardem Galisem ve věci

žalobce: **V. P.**
bytem X
zastoupený advokátem Mgr. Tomášem Kutnarem
sídlem Ostrovského 253/3, Praha 5

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 5. 2025, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 14. 5. 2025, č. j. X, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 15 210 Kč do 30 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobce.

Shodu s prvopisem potvrzuje: A. Ř.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 15. 1. 2025, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) žalovaná žalobci od 24. 2. 2025 snížila invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně podle § 56 odst. 1 písm. e) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, neboť dle posudku Institutu posuzování zdravotního stavu poklesla žalobcova pracovní schopnost jen o 50 %.
2. V záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalovaná zamítla žalobcovy námitky a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Podle posudku Institutu posuzování zdravotního stavu z námitkového řízení byl rozhodující příčinou žalobcova dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stav po endoprotetických zákrocích kolenních kloubů oboustranně s reziduální problematikou a dopadem na schopnost chůze a celkovou mobilitu. Zdravotní stav žalobce institut hodnotil podle kapitoly XV, oddílu B, položky 8b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Na základě ortopedických nálezů (neuváděno významné omezení hybnosti – vlevo prakticky uspokojivý stav a vpravo flexe do 90 stupňů) by tento stav odpovídal jen dolní hranici procentního rozmezí (30 %), při zhodnocení vertebrogenní problematiky a komplexnímu pohledu na žalobcovy potíže pohybového aparátu lze hodnotit hodní hranicí, tj. 40 %. Tuto hodnotu institut navýšil o dalších 10 % na celkových 50 % pro kardiologickou problematiku a profesi žalobce s velmi obtížnou rekvalifikací.

Žaloba

3. Žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), se žalobce domáhá zrušení napadeného rozhodnutí.
4. Žalobce nesouhlasí s posouzením svého zdravotního stavu. Od 31. 10. 2022 byl uznán invalidním ve třetím stupni a od té doby se jeho stav nezlepšil. Jeho stav je chronický. Posudkoví lékaři ignorovali závěry lékařských zpráv MUDr. H., dle kterých není možný návrat do pracovního procesu. Žalobce jimi ani nebyl osobně vyšetřen. Pokládá za „pozoruhodné“, že posudkoví lékaři postupně označili za rozhodující příčinu jeho nepříznivého zdravotního stavu tři různá onemocnění (nejprve kardiologické, pak vertebrogenní a naposledy stav po endoprotetických zákrocích). Žalobce pokládá kardiologickou diagnózu za nejzávažnější, neboť vedla k poklesu pracovní schopnosti o 70 % a žalobce trpí arytmií, paroxysmy fibrilace síní a dne 31. 10. 2022 mu byl implantován kardiostimulátor. Toto onemocnění se nezměnilo. Projevuje se ztrátou výkonnosti, nevolnostmi, slabostmi, motáním hlavy a nelze vyloučit kolapsové stavy, k nimž již došlo. Z toho důvodu nelze zařazení žalobcova kardiologického onemocnění do kapitoly IX, oddílu A, položky 7c bagatelizovat jako posudkový omyl. Mimo to přetrvává žalobcovo neurologické onemocnění a trpí spánkovou apnoí v těžké formě.

Vyjádření žalované

5. Žalovaná navrhuje zamítnutí žaloby a vypracování posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“) podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

Shodu s prvopisem potvrzuje: A. Ř.

Posouzení věci

6. Soud ověřil, že žaloba byla podána osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků, je včasná a splňuje všechny formální požadavky na ni kladené. Poté přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, v rozsahu napadených výroků a v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). O žalobě soud rozhodl bez jednání, neboť byly splněny podmínky podle § 51 odst. 1 s. ř. s. (ve znění účinném od 1. 1. 2026, viz přechodné ustanovení čl. XI bodu 1 zákona č. 314/2025 Sb.). Jednání nebylo zapotřebí ani k provádění dokazování, neboť soud vycházel pouze z obsahu správního spisu (jímž se zásadně nedokazuje) a listinných důkazů, s nimiž se účastníci mohli seznámit (zejm. posudku posudkové komise, který soud účastníkům doručil). Jiné než listinné důkazy ostatně účastníci ani nenavrhli.
7. Podle § 26 zákona o důchodovém pojištění se za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav považuje zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významné pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než jeden rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než jeden rok.
8. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle odst. 2 jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla [písm. a)] nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně; [písm. b)] nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně; [písm. c)] nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
9. Podle § 39 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění se pracovní schopností rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
10. Při určování poklesu pracovní schopnosti se podle § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.
11. Žalobní námitky spočívají převážně v nesprávném posouzení žalobcova zdravotního stavu.
12. Nárok na invalidní důchod je podmíněn zdravotním stavem pojištěnce a rozhodnutí je proto závislé na odborném lékařském posouzení. Soud předesílá, že posouzení míry poklesu pracovní schopnosti je otázkou odbornou a soud si o ní nemůže učinit úsudek sám. Zdravotní stav sám nepřezkoumává.

Shodu s prvopisem potvrzuje: A. Ř.

13. Podle § 4 odst. 2 zákona o organizaci sociálního zabezpečení zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzují posudkové komise jako orgány Ministerstva práce a sociálních věcí. I tento posudek nicméně hodnotí soud jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v ustanovení § 77 odst. 2 s. ř. s. a v případě potřeby může zejména uložit též zpracování posudku soudem ustanoveným znalcem z oboru posudkového lékařství. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti, a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu, dále jen „NSS“, ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 – 54, č. 511/2005 Sb. NSS, a rozsudek NSS ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013 – 20).
14. Požadavek (test) úplnosti a přesvědčivosti posudku spočívá v tom, že se posudková komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítal, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila (srov. rozsudek NSS ze dne 2. 4. 2015, č. j. 9 Ads 253/2014 – 52). Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být dále uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních postižení (§ 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity). Jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se tu nesčítají, ale procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti tedy komise vyhodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě vyhlášky o posuzování invalidity, přičemž zdravotní postižení se podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, včetně případného navýšení podle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity.
15. Soud si v řízení vyžádal posudek posudkové komise v Praze ze dne 12. 12. 2025, který splnil kritéria přesvědčivosti a úplnosti. Posudková komise vycházela z veškeré dostupné zdravotnické dokumentace žalobce, včetně zpráv, na které poukazoval v žalobě. Žalobce byl při jednání komise osobně přítomen a vyšetřen lékařem z oboru ortopedie. Posudková komise dospěla k závěru o existenci dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, za jehož rozhodující příčinu označila postižení velkých nosných kloubů dolních končetin se stavem po implantaci totálních endoprotéz kolenních kloubů. Toto zdravotní postižení hodnotila podle kapitoly XV (funkční poruchy, postižení po úrazech, operacích), oddílu B (postižení končetin), položky 8 (endoprotézy na dolních končetinách, endoprotézy kyčelního, kolenního, hlezenního kloubu) písmena c (těžké poruchy) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Míra poklesu pracovní schopnosti je pro uvedenou položku stanovena na 70 %.

Posudková komise v souladu s touto hodnotou stanovila míru poklesu pracovní schopnosti na 70 %. Invalidita třetího stupně dle posudkové komise nadále trvala.

16. Posudková komise své závěry i řádně zdůvodnila. K volbě výše uvedené položky konstatovala, že žalobci byla implantována endoprotéza obou kolenních kloubů s těžkou, výrazně porušenou funkcí obou končetin pro pooperační anteromediální instabilitu. Poukázala na zprávu z ortopedie ze dne 14. 2. 2025, ve které byla referována laxita kolaterálních vazů spolu s předozadním pohybem volným. Přihlédnout bylo dle komise třeba i ke zprávě z ortopedie ze dne 26. 9. 2025, ve které byla uvedena laxita kolaterálních vazů i zadního zkříženého vazů. Zpráva je sice datována až po vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), avšak je třeba ji hodnotit v kontextu předchozí zprávy ze dne 14. 2. 2025. Posudková komise v souladu s posudkovými hledisky položky 8c konstatovala, že sice nebylo zjištěno uvolnění komponent, fraktury ani luxace, ale jednalo se o závažnou pooperační poruchu motorických funkcí na obou dolních končetinách. Ke kardiologické problematice komise poznamenala, že hodnotí vždy v relaci k efektu klinického postupu a informacím, které měl příslušný posudkový lékař v minulosti k dispozici. V daném případě nicméně stav žalobce posoudila dle výše uvedené položky se závěrem o trvání invalidity třetího stupně.
17. V posudku je popsán i vývoj žalobcova zdravotního stavu (včetně jeho hodnocení posudkovými lékaři), obsahuje všechny požadované formální náležitosti, jeho závěry se opírají o shromážděné podklady (žalobcovo osobní vyšetření a veškeré lékařské zprávy a další podklady), které měla posudková komise k dispozici, a celkové posudkové hodnocení je vnitřně konzistentní a nerozporné. Posudková komise na rozdíl od posudkových lékařů žalobce na základě žalobních námitek vyšetřila a řádně zohlednila závažnost postižení jeho pohybového aparátu, což opřela o konkrétní zjištění z lékařských zpráv. Vysvětlila i rozdílné hodnocení žalobcova stavu posudkovými lékaři.
18. Na základě výše uvedeného soud pokládá posudek posudkové komise za přesvědčivý, logický a vycházející z neúplnějších podkladů (zejm. žalobcovo osobní vyšetření). V návaznosti na něj lze uzavřít, že žalovaná vycházela při svém rozhodování z nesprávného skutkového závěru, že míra poklesu pracovní schopnosti žalobce ke dni vydání napadeného rozhodnutí činila jen 50 %, v důsledku čehož žalobci od 24. 2. 2025 snížila invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně. Míra poklesu pracovní schopnosti ale ve skutečnosti po celou dobu činila 70 %, což odpovídá invaliditě třetího stupně podle § 39 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění. Napadené rozhodnutí je tak zatíženo vadou řízení spočívající v nesprávném zjištění skutkového stavu, která měla vliv na jeho zákonnost. Žalobní body jsou důvodné.
19. Dílčí námitka, že žalobce nebyl posudkovými lékaři osobně posouzen, není důvodná. Tato skutečnost *sama o sobě* ještě nezakládá nezákonnost napadeného rozhodnutí. Z § 16a odst. 4 písm. a) a odst. 5 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení totiž plyne, že orgán sociálního zabezpečení příslušný k posouzení zdravotního stavu je k vyšetření posuzovaného toliko *oprávněn* (nikoliv povinen), resp. *může* (ale nemusí) určit, že je při posouzení potřebná přítomnost posuzované osoby. To potvrzuje i konstantní judikatura NSS, která dovodila, že úkolem posudkových lékařů je pouze hodnotit zdravotní stav posuzované osoby podle kritérií stanovených právními předpisy, nikoliv provádět primární klinická zjištění. To je úkolem ošetřujícího lékaře žadatele a lékařů odborných (viz rozsudek

Shodu s prvopisem potvrzuje: A. Ř.

NSS ze dne 24. 3. 2021, č. j. 10 Ads 290/2019 – 24, a podobně např. rozsudky ze dne 31. 10. 2017, č. j. 3 Ads 254/2016 – 64, či ze dne 3. 11. 2022, č. j. 9 Ads 57/2021 – 31). Soud nadto vycházel z posudku posudkové komise, která žalobce osobně vyšetřila a dala mu možnost popsat své obtíže.

Závěr a náklady řízení

20. S ohledem na shora uvedené závěry soud napadené rozhodnutí pro vady řízení zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaná vázána právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Žalovaná zejména znovu posoudí žalobcův nárok na invalidní důchod a mezi své podklady zahrne i posudek posudkové komise ze dne 12. 12. 2025 (§ 78 odst. 6 s. ř. s.), podle nějž poklesla žalobcova pracovní schopnost z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 70 %, a tento stav nadále trval.
21. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce, který byl ve věci plně úspěšný, má právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů proti žalované, která ve věci úspěch neměla. Náhradu nákladů řízení žalobce tvoří: odměna za tři úkony právní služby po 4 620 Kč (převzetí a příprava zastoupení, sepsí žaloby, účast na jednání posudkové komise) podle § 7 bodu 5, § 9 odst. 5 a § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif; a paušální náhrada hotových výdajů za tři úkony právní služby po 450 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Celkem tak činí náhrada nákladů řízení 15 210 Kč. Náhrada je splatná do třiceti dnů od právní moci rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.) k rukám zástupce žalobce (§ 64 s. ř. s. ve spojení s § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád). Náhradu nákladů řízení spočívajících v odměně advokáta a paušální náhradě hotových výdajů za podání ze dne 5. 3. 2026 soud žalobci nepřiznal, neboť jeho obsahem byl v podstatě prostý souhlas s posudkem posudkové komise. Nejedná se proto o náklad důvodně vynaložený (§ 60 odst. 1 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 19. března 2026

Richard Galis v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje: A. Ř.